

Radek V o l e j n í k (Praha)

ONOMASTICKÉ ZPRÁVY A POZNÁMKY

I. NEINDOEVROPSKÁ ONOMASTIKA

1. Maďarská onomastická ročenka

Névtani Értésítő 33, 2011; 34, 2012.

V první stati tohoto čísla maďarské ročenky píše **R. Szentgyörgyi** (Budapešť) o teonymech ve středověké zakládací listině opatství Tihany v Maďarsku (s. 9–28). **É. F. Lánczová** (Budapešť) se zabývá příjmeními motivovanými osobními charakteristikami nositele a pojednává o nich v rámci kognitivní lingvistiky (s. 29–38). **Z. Megyeri-Pálffi** (Debrecín) popisuje vliv některých feudálních právních institucí na osobní jména uherské šlechty (s. 39–48). **L. Bura** (Satu Mare) se věnuje úloze příjmení v lingvistice a v kulturní historii (na základě historického onomastického výzkumu příjmení studentů gymnázia v Satu Mare v Rumunsku) (s. 49–58). **P. Trunki** (Budapešť) probírá příjmi v moldavských obcích v 17. a 18. století (s. 59–70) a **L. Mizser** (Nyíregyháza) stará příjmi německého původu v Rakamazu (s. 71–75). **A. Rácsová** (Debrecín) provádí geolingvistické zkoumání lexémů s významem „německý“, vyskytujících se v toponymech ve staré maďarštině (s. 77–91). **E. Györffyová** (Debrecín) se zabývá postavením maďarských slangových toponym v rámci onymického systému (s. 93–99). **K. Szabóová** (Budapešť) zkoumá jména označující prostředí ovlivněná lidskou činností v uhelných oblastech v okolí města Pécs (Pětikostelí, jižní Maďarsko) (s. 101–111). **R. Kocsisová** (Budapešť) se věnuje používání osobních jmen v maďarských smutečních písních (s. 113–119). **Á. Tamásová** (Segedín) podrobuje srovnávací analýze jména postav z národnostních menšin vyskytujících se ve vídeňských a maďarských humoristických časopisech (s. 121–131). **R. Hertelendyová** (Budapešť) píše o problémech se jmény postav při překladu jednotlivých dílů Harryho Pottera do maďarštiny (s. 133–145). Podobně **M. Slízová** (Budapešť) zkoumá funkce jmen v dětské knize Haroun and the Sea of Stories od Salmana Rushdieho (s. 147–154). Na závěr tohoto bloku statí se **P. Szalai** (Ráb) zabývá apelativizací obchodních jmen (s. 155–174). V dalším bloku **J. N. Fodor** (Budapešť) a **É. F. Lánczová** (Budapešť) představují přípravné studie k Historickému atlasu maďarských příjmení (s. 175–190). **F. Vörös** (Szombathely) pak ukazuje, jak daleko jsou práce na sestavování Atlasu současných maďarských příjmení (s. 191–202). **T. Farkas** (Budapešť) podává přehled terminologických prací v onomastice (s. 203–212). **V. Tóthová** (Debrecín) uvažuje o toponymických korelacích (s. 213–224). **S. Maticsák** (Debrecín) se věnuje etymologickým problémům onomastických výzkumů v Mordvinské republice (Ruská federace) (s. 225–237). **J. Kozmová** (Budapešť) podává zprávu o 24. mezinárodním kongresu onomas-

tických věd (ICOS) v Barceloně 5.–9. září 2011 (s. 239–242). A konečně **J. Szabó** (Segedín) přináší poznámky a dodatky k recenzi své knihy O etnografických a lingvistických zbytcích turecké okupace v maďarských zeměpisných jménech (s. 243–254). Poté je představeno několik maďarských onomastických disertačních prací a následuje větší množství onomastických zpráv a recenzí – mj. je tu podána zpráva o publikaci *Mnohotvárnost a specifická onomastika* (ze IV. české onomastické konference konané 15.–17. září 2009 v Ostravě) a jsou zde uvedena i *Acta onomastica* 51, 1–2 (2010).

Následující číslo maďarské onomastické ročenky přináší 11 zajímavých studií. Na začátku se zde **P. B. Gergelyová** (Budapešť) věnuje jménům pradelen, švadlen, služek, chův, kojných atd. v dřívější Transylvánii v 16–19. století (s. 9–16). **L. Mizser** (Nyíregyháza) píše o rusínských příjmeních v bývalé Berežské župě (s. 17–29). **K. Uchikawaová** (Budapešť) zajímavě rozebírá japonská příjmení (s. 31–40) a **Á. Tamásová** (Segedín) zkoumá židovská osobní (rodná) jména a také přijímání maďarských příjmení, obojí zachycené v maďarském humoristickém tisku na konci 19. stol. (s. 41–48). Podobně **L. A. Némethová** (Budapešť) se zabývá jmény židovských postav objevujících se v maďarském humoristickém časopise *Borsszem Jankó* v první třetině 20. století (s. 49–65). **K. G. Pappová** (Ráb) probírá antroponyma v názvech maďarských literárních děl (s. 67–70). **A. Bölskeiová** (Budapešť) ukazuje církev jakožto bývalého/ dřívějšího vlastníka nemovitostí atd., a to na základě etymologie maďarských místních jmen (s. 71–80). **G. Dénes** (Budapešť) dokazuje dřívější mylné chápání toponyma *Yrmes* („potok, u kterého kdysi rostl pelyněk“) jako *Yrmeg* (s. 81–92). **M. Kissová** (Órbottyán) na příkladech hydronym zjišťuje jazykové kontakty v maďarském regionu *Érmellék* (s. 93–100). **E. Kegyesová** (Miškovec) se věnuje názvům firem a společností jakožto značkám a také jejich chování v obchodní komunikaci (s. 101–114). **É. Gárdonyiová** (Budapešť) probírá jména pro tzv. virtuální kočky v maďarské internetové hře *CicaNevelde* (s. 115–123). Potom je otištěno několik příspěvků z workshopu věnovaného maďarské onomastické terminologii. **A. Bölskeiová** (Budapešť) a **Á. Fórisová** (Budapešť) podávají zprávu o tomto workshopu konaném 16. 5. 2012 (s. 125–126). **I. Hoffmann** (Debrecín) rozebírá vztah teorie a terminologie v maďarské toponomastice (s. 127–137). **T. Farkas** (Budapešť) píše o některých charakteristikách a problémech maďarské onomastické terminologie (s. 139–148). **M. Slízová** (Budapešť) se zabývá podobami termínů a jejich změnami (s. 149–156). **J. Bauko** (Nitra) provádí srovnání maďarské a slovenské (resp. Slovenské) onomastické terminologie (s. 157–166). **A. Bölskeiová** (Budapešť) se věnuje terminologii standardizace toponym (s. 167–178). **J. N. Fodor** (Budapešť) přináší poznámky k maďarským vlastním jménům odvozených ze jmen etnik (s. 179–191). V závěrečném oddílu časopisu **I. Hoffmann** (Debrecín) čtenářům v medailónu představuje vítěze *Ceny Lájose Kisse* z roku 2012 **J. N. Fodora** (s. 193–194). Pak následují především zprávy o maďarských onomastických disertačních pracích z roku 2011,

knižní recenze a zprávy o nových číslech evropských onomastických časopisů, včetně příspěvku **F. Peřovské** (Budapešť) o *Acta onomastica* 52 (2011) (s. 275–276).

II. INDOEVROPSKÁ ONOMASTIKA (mimo slovanskou)

2. Německá onomastika z Lipska

Namenkundliche Informationen 97, 2010; 98, 2010.

Na úvod prvního čísla tohoto onomastického časopisu podává **K. Hengst** (Lipsko) krátký přehled rozvoje onomastických studií na lipské univerzitě (při příležitosti stoletého výročí zahájení onomastického výzkumu ve zdejším Ústavu slavistiky) (s. 7–18). **V. Hellfritzsch** a **K. Hengst** (Stollberg, Lipsko) poté čtenářům představují *Atlas německých příjmení*, svazek 1, a nastiňují nové cesty onomastického bádání (s. 19–40). **D. Bremerová** (Pisa) se zabývá problematikou dvojnůk v literatuře a jejich jmény (s. 41–74). **A. Mehrebani-Yasybová** (Berlín) se věnuje tureckým antroponymům v Německu a jejich historii, multikulturním vztahům a zvláštnostem (s. 75–94). Také **G. Rodríguezová** (Lipsko) probírá turecká jména v Německu, zejména statistiky a tendence v dávání rodných jmen tureckým dětem (s. 95–108). **H. Bichlmeier** (Jena – Halle) se ve své stati vrací k toponymu *Magdeburg* (s. 109–132). A konečně **H. Fähnrich** (Bürgel) rozebírá gruzínská místní jména motivovaná jmény stromů (s. 133–146). Poté ještě následuje 16 recenzí, novinek a zpráv.

V první stati následujícího čísla se **D. Kremer** (Lipsko) věnuje tzv. zeměpisu příjmení, a to v románském jazykovém prostoru, zvláště na příkladě Portugalska (s. 9–52). **D. Kremerová** (Lipsko) probírá ze synchronního pohledu německá příjmení vzniklá ze jména místa původu nositele (s. 53–70). **A. Bergienová** (Magdeburk) přináší příspěvek k názvům podniků ve středním Německu, k jejich struktuře a regionálním konotacím (s. 71–85). **D. Fastnachtová** (Marloffstein) se zabývá toponymem *Hundshaupten* (s. 87–106). **G. Winklerová** (Lipsko) rozebírá kompozitní toponyma končící na *-leben*, v nichž jsou determinanty antroponyma (s. 107–120). **K. Logová** (Lipsko) podává stručný přehled místních jmen v okrese Sangerhausen (s. 121–133). **V. Tóthová** (Debrecín) popisuje vrstvy etnik, jazyků a názvů osad v Karpatské kotlině (s. 135–146). **E. Györffyová** (Debrecín) se věnuje lingvistickým vrstvám starých maďarských hydronym (s. 147–155). Tématem stati **D. Landaua** (Tampere) je tzv. Jubilejní kalendář a jeho praktické využití (s. 157–167). K němu se váže i následující stať **W. Thieleho** (Lipsko) týkající se jména měsíce prosince (s. 169–175). Pak následuje 23 recenzí a zpráv o nových publikacích a velké množství novinek z lingvistického světa.

3. Skandinávské toponomastické studie

Namn och bygd 99, 2011; 100, 2012.

První číslo časopisu přináší dvanáct statí. Nejprve se **B. Ambrosiani** (Stockholm) zabývá vztahem historických památek a tzv. „prehistorických“ toponym (s. 5–19). **H. Bjorvand** (Oslo) analyzuje jméno regionu *Skåne* ve Švédsku (s. 21–31), dále se **T. Andersson** (Uppsala) věnuje jménu švédské vesničky *Ösa* (s. 33–40), **L. Elmevik** (Uppsala) jménu norské hory *Torghatten* (s. 41–49) a **S. Fridell** (Uppsala) jménu *Rottne* (název malé osídlené lokality v jižním Švédsku) (s. 51–57). **L. E. Christensenová** (Kodaň) probírá dánská toponyma jako zdroj informací o centrech v Dánsku (s. 59–86). **F. Korslund** (Oslo) interpretuje toponymum Oslo (s. 87–93) a **M. G. Larsson** (Lund) se **S. Fridellem** (Uppsala) rozebírají stará švédská toponyma *Föret*, *Föresång* a *Forkarby* (s. 95–108). **M. Källström** (Visby) informuje o jménu jihodánského kmene na kameni *Sædinge* (DR 217) (s. 109–114). **H. Göthberg** (Uppsala) se zabývá vývojem a strukturou osídlení ve starší době železné v upplandském kraji (s. 115–135). Nakonec **G. Hallberg** (Lund) přináší nekrolog lingvisty Svena Bensona (1919–2011) (s. 137–139) a **L. Elmevik** (Uppsala) nekrolog Gösty Holma (1916–2011) (s. 141–145). Pak ještě následují četné onomastické zprávy ze skandinávských zemí, dále 5 kratších příspěvků a 15 recenzí onomastických publikací.

Jubilejní číslo švédské onomastické ročenky obsahuje osmnáct studií. Ty se především ohlížejí po stoleté historii tohoto časopisu, takže téměř každá kapitola se zabývá nějakým souhrnným tématem. V úvodu **L. Elmevik** (Uppsala) v této souvislosti podává zprávu o výročním sympoziu *Namn och bygd*, konaném 16.–18. února 2012 (s. 9–10). **S. Strandberg** (Uppsala) hodnotí sto let časopisu *Namn och bygd* (dále jen *NoB*) a nastiňuje jeho další plány a trendy (s. 11–26). **T. Andersson** (Uppsala) se věnuje toponymům *Alsta*, *Alvastra* a *Ostra* (s. 27–59). **L.-E. Edlund** (Umeå) se obecněji zabývá onomastikou v *NoB* a jejím vztahem k dalším lingvistickým výzkumům (s. 61–83). **L. Elmevik** (Uppsala) rozebírá tematiku toponym a slovníku, tj. oblast výzkumu zobrazovanou v *NoB* (s. 85–105). **S. Fridell** (Uppsala) píše podrobně o fonetice toponym (s. 107–115). Další studie se týkají vztahu konkrétního onomastického tématu k *NoB* a jeho zachycení v něm. Takto probírá **K. Neumüllerová** (Uppsala) teorii vlastních jmen (s. 117–126), **B. Eggertová** (Kodaň) typy středověkých toponym (s. 127–144), **E. Nymanová** (Härnösand) zkoumá hydronyma (s. 145–163) a **B. Sandnesová** (Lund) toponyma v jazykovém kontaktu (s. 165–179). **I. Særheim** (Stavanger) se zabývá sakrálními toponymy (s. 181–200) a **P. Vikstrand** (Uppsala) důležitým vztahem toponymie a archeologie (s. 201–208). **T. Ainialaová** (Helsinki) představuje socioonomastický výzkum toponym v *NoB* (s. 209–217). Následují souhrny vztahů *NoB* ke konkrétní zemi či oblasti: **B. Jørgensen** (Kodaň) se takto věnuje Dánsku (s. 219–228), **L. Huldén** (Helsinky) Finsku (s. 229–249), **T. Schmidt** (Oslo) Norsku (s. 251–270) a **V. Dalbergová** (Kodaň) Evropě – kromě již uvedených severských zemí (s. 271–286). A závěrem **S. Nyström** (Uppsala) shrnuje početné recenze v *NoB* (s. 287–299). Násle-

duje množství onomastických zpráv ze skandinávských zemí, kratší onomastické příspěvky a zbytek čísla zabírají recenze onomastických publikací.

4. Italský onomastický časopis

Rivista Italiana di Onomastica RION, XVIII (2012), 2.

V druhém čísle tohoto ročníku časopisu je 10 velkých studií. Esej **P. D'Achilleho** (Řím) podrobuje zkoumání čtyři klasické divadelní hry a jejich hlavní postavy a jména (s. 435–460). **W. Schweickard** (Saarbrücken) probírá osobní jména ve slovníku *Deonomasticon italicum* (slovník derivátů ze zeměpisných a osobních jmen) (s. 461–466). **R. Randaccio** (Cagliari) se věnuje variantám příjmení *Rothschild* v devatenáctém století (s. 467–474). **O. Lurati** (Basilej) píše o mimojazykových stopách v některých příjmeních z Lombardie a ze švýcarského kantonu Ticino (s. 475–480). **A. Rossebastianová** (Turín) se zabývá osobními jmény motivovanými názvy jídel v oblasti Piemont v období středověku (s. 481–503) a následně **P.–H. Billy** (Paříž) toponymy v Galii (s. 505–540). **M. Tasso** a **G. U. Caravello** (Padova) píší o podobnosti a rozmanitosti příjmení v oblasti povodí řeky Isonzo (s. 541–561). V oddíle Názory a odpovědi se **R. Bracchi** (Řím) pokouší objasnit tajemné příjmení *Canclini* z města Bormio (s. 564–571). A v oddíle Varietà **A. Parenti** (Trident) rozebírá název bývalého vdovského útulku *Orbatello* ve Florencii (s. 574–579) a **E. Caffarelli** (Řím) příjmení *Bàressi* (s. 580–595). Dále jsou zde recenze, zmínky o monografiích, slovnících, časopisech a člancích v nich a další zprávy z onomastického světa. Zmiňují se zde rovněž dvě pražské mezinárodní konference: XV International Conference of Historical Geographers (konaná ve dnech 6.–10. 8. 2012) a 11th International Conference on Urban History (ve dnech 29. 8.–1. 9. 2012) (s. 732, 733).

III. SLOVANSKÁ ONOMASTIKA (mimo českou)

5. Bibliografický soupis prací polského onomastika

E. Wierucka, Bibliografia publikacji naukowych Stefana Warchoła (1958–2011), Lublin 2011.

Tato brožura shrnuje bibliografické údaje vědeckých publikací a textů polského lingvisty, dialektologa a onomastika S. Warchoła z let 1958–2011 a byla vydána u příležitosti jeho osmdesátých narozenin. Po úvodu E. Wierucké následuje přehled Warcholových monografií, studií, vědeckých a popularizačních článků, recenzí a ostatních písemností (různé kratší texty, redakční práce, práce v tisku). Součástí publikace je rovněž Warchołova fotografie a zajímavé přílohy (např. soupisy zpracovaných obcí/

toponym ve slovnících a jazykových atlasech, seznam zemí a míst, v nichž S. Warchol publikoval, a rovněž soupis jeho prací uvedených v internetové databázi Library of Congress Online Catalog).

6. Nová publikace Adama Siwiece

A. Siwiec, *Nazwy własne obiektów handlowo-usługowych w przestrzeni miasta, Lublin 2012.*

Publikace polského onomastika A. Siwce se zabývá zajímavými onomastickými otázkami především ohledně jmen objektů obchodu (firem) a služeb v prostředí měst, a to i s přesahy do oblastí, jako je kultura, reklama, marketing aj. Kniha je však spíše souborem statí, jež spojuje tematika městské (lublinské) chrématonymie, nežli kompaktnějším celkem. Po úvodu následují poznámky k teoretickým aspektům onomastických výzkumů a také se řeší problémy onomastické klasifikace (především ustálení terminologie). Autor dále píše o termínech (pojmech) v onomastické teorii a jejich roli v klasifikaci a analýze obchodních jmen/názevů. Zabývá se také vlastními jmény v kontextu nominací a komunikace, názvy obchodů a podniků jakožto předměty systémově-uzusálních výzkumů a rovněž obchodními názvy v proměnách sociální a společenské reality (tj. na počátku 21. století). Do téže oblasti spadá i tematika vztahu obchodních názvů a různých typů prostorů a prostorových vztahů v městské oblasti. Porovnávají se rovněž polské modely a typy obchodních jmen (oproti názvům firem německých a anglických). Dvě kapitoly se pak konkrétněji týkají polského města Lublinu – jde tu o rozdíly vztahující se k typu a charakteru komerčních budov (jména společností) a o jména obchodů a institucí (služeb) v Lublinu. Autor se věnuje i nové jazykové situaci – tj. přechodu od tzv. kultury zideologizované ke kultuře komerční a k reklamě. Je sympatické, že zkoumané názvy podniků atd. jsou v knize často dokládány fotografiemi. Po závěru následuje seznam literatury, pomocných zdrojů atd.

7. Polský onomastický časopis

Onomastica LVI, 2012.

Na úvod tohoto čísla jsou zařazeny dva nekrology: **R. Zarębski** a **A. Cieślíkova** v prvním z nich vzpomínají na polskou lingvistku Marii Kamińskou (s. 5–11) a ve druhém **K. Hengst** na německého slavistu a onomastika Ernsta Eichlera (s. 12–13). Poté následuje třináct zajímavých studií. **Z. Zierhofferová** a **K. Zierhoffer** (Poznaň) se věnují lidové etymologii, jejím funkcím a struktuře (s. 15–23). **A. Tyrpová** (Krakov) probírá polská lidová choronyma a etnonyma (s. 25–52). **A. Czerny** (Lublin) se zabývá vztahy mezi zeměpisnými jmény, kulturním dědictvím a cestovním ruchem (s. 53–73). **M. A. Jujukin** (Voroněž) zkoumá etymologii názvů ruských řek *Volchov* a *Vorskla* (s. 75–78). **A. Naruszewiczová-Duchlińská** (Olštýn) představuje polské genealogické internetové portály jakožto pomoc při antroponymických zkoumáních (s. 79–92). **M. Kabatová** (Štětín) rozebírá správnost skloňování osobních jmen v polském

denním tisku (s. 93–103). **M. Jaraczová** (Bydhošť) informuje o průzkumu příjmení německého původu v Bydhošti (s. 105–116). **J. Walkowiaková** (Poznaň) se věnuje rodným jménům užívaným ve Velkopolsku v 19. století (s. 117–133). **D. Skowrońska** (Siedlce) píše o depreciativních podobách polských antroponym (s. 135–148). **M. Bioliková** (Olštýn) ukazuje slovtvorné derivace u přezdívek v sociolektu polské mládeže (s. 149–166). **B. Ziajková** (Krakov) se zabývá nekonvenčním jazykovým chováním ve venkovských společenstvích (resp. obcích) v Polsku (s. 167–180). **H. Górný** (Krakov) přináší tzv. onymickou mapu polských knihkupectví (běžných a klubových) (s. 181–195). A nakonec se **A. Iwanowska** (Gdaňsk) zamýšlí nad jmény moderních polských kabaretů (s. 197–210). Následují recenze, poznámky a polemiky. Mezi nimi také **R. Šrámek** (Brno) recenzuje publikaci *Nazwy miejscowości w Polsce*. Układ a tergo (autorky E. Jakus–Borková a K. Nowiková) (s. 211–217) a **M. Malcová** (Krakov) knihu *Smrdov, Brežněves a Rychlonožkova ulice: kapitoly z moderní české toponymie: místní jména, uliční názvy, literární toponyma* (autor J. David) (s. 237–242). **E. Jakus-Borková** (Opole) také přináší zprávu o českém onomastickém časopise *Acta onomastica*, ročník 51 (2010) (s. 243–246).

8. Ruská onomastika

Voprosy onomastiki 1 (12), 2012; 2 (13), 2012.

Toto číslo ruského onomastického časopisu je zaměřeno především na terénní onomastické výzkumy. Nejdříve je zde otištěno 6 lingvistických studií s touto tematikou. **P. Rahkonen** (Helsinky) se v první z nich zabývá merjansko-muromskými a staromordvinskými hydronymy v horním povodí Volhy a v povodí řeky Oky (s. 5–42). **O. V. Smirnov** (Jekatěrinburg) se věnuje tzv. substrátním mansijským toponymům na území dřívějšího osídlení sibiřského národa Mansů (s. 43–79). **T. N. Dmitrijevová** (Jekatěrinburg) obecněji mapuje onomastický terénní výzkum v Rusku a podává analýzu užívaných metod a dotazníků (s. 80–86). **I. I. Mullonenová** (Petrozavodsk) informuje o terénním výzkumu toponym v Karélii (s. 87–94). **G. Székely** (Pětikostelí) podává zprávu o průzkumných jazykových výpravách za mansijským jazykem u řeky Ivděl ve Sverdlovské oblasti (s. 95–101). **N. M. Ivašovová** (Jekatěrinburg) píše o toponymické lexikografii a rovněž o metodologii sběru dat v terénu v letech 1900–1920 v Rusku (s. 102–111). V tzv. onomastické tribuně pak má **R. A. Agejevová** (Moskva) komentář k článku R. J. Namitokovové o tom, zda skloňovat toponyma (s. 112–115). Zahraněční onomastiku zde následně zastupuje **Ch. Bromberger** (Marseille) příspěvkem k tzv. antropologické analýze antroponym (s. 116–145). Dále jsou v časopise uvedeny přehledy konferencí, setkání atd., zprávy o mimoruské onomastice, bibliografie prací A. K. Matvějeva a rovněž recenze a zprávy o nových onomastických knihách.

Další číslo časopisu zahrnuje osm statí: V první z nich **V. L. Vasiljev** (Novgorod) probírá strukturální a derivační typologii hydronym ruského severozápadu (s. 5–17). **G. B. Székely** (Pětikostelí) se věnuje hornímu toku ruské řeky Lozvy a přilehlému

území s toponymy zobrazenému na mapě maďarského lingvisty a etnografa Antala Regulyho (s. 18–42). **S. I. Garagulja** (Belgorod) se zabývá problematikou antroponymické identity (s ohledem na anglická rodná jména) (s. 43–52). **P. Tomasik** (Bydhošť) se ptá, zdali jsou názvy tras městské hromadné dopravy relevantní pro onomastiku (s. 53–62). **A. A. Fomin** (Jekatěrinburg) píše o tzv. kvadratuře kruhu v rodině Anny Kareninové (konkrétně o asociativním potenciálu dvou jmen hrdinky románu Lva Tolstého) (s. 63–82). **E. Dupraz** (Rouen) a **S. Leroyová** (Paříž) rozebírají tematiku vlastních jmen a jejich jazykového tlumočení na příkladech apelativních derivátů starých vlastních jmen ve slovníku Trésor de la Langue Française (s. 83–95). **D. V. Spiridonov** (Jekatěrinburg) se věnuje způsobům lexikalizace francouzského slova *épigone*, tj. „následovník, imitátor“ (s. 96–107). V rubrice Zprávy pak **J. J. Gordovová** (Moskva) probírá zachycování vlastních jmen, tzv. „onomastické mapování“ (s. 108–120). Dále jsou v časopise uvedeny přehledy konferencí, symposií atd., recenze a zprávy o nových onomastických publikacích a disertacích z let 2010–2012. Na závěr ještě **K. Hengst** (Lipsko) přináší nekrolog profesora Ernsta Eichlera (1930–2012) (s. 164–168).

9. Onomastické studie I. M. Železnákové

I. M. Železnjak, *Slov’jans’ka antroponimika, Kyjiv 2011*

V této přínosné publikaci jsou shrnuty zásadní onomastické studie významné ukrajinské lingvistky Iryny Mychajlivny Železnákové. Většina studií se týká slovanské antroponymie a v rámci ní jde hlavně o antroponymii srbskou a chorvatskou. Několik statí se zabývá její historií ve 12.–15. století, konkrétně např. historií patronymických forem, sémantickou charakteristikou antroponym nebo typy srbských a chorvatských antroponymických kompozit. Věnuje se také obšírně některým hláskovým a jiným změnám, např. sémantickému vývoji druhého komponentu jmenných kompozit *-slav* nebo praslovanskému kořenu **goj-* v srbských a chorvatských antroponymech. Zabývá se rovněž motivovaností spojovacího morfému *-i-* ve slovanských jmenných kompozitech, sémantickou interpretací antroponymických kompozit s druhým komponentem *-mysl-* v srbsčině a chorvatštině a dále slovanskými jmennými kompozity na *-staj-/stoj-*. Zajímavé jsou rovněž autorčiny studie o sémantických parametrech slovanských antroponymických etymonů, o slovanských antroponymech se základem z hydronym a o ukrajinském příjmení *Karmaljuk*. Na závěr knihy je zařazen soupis bibliografických zkratk a rejstřík antroponym (nejdříve zapsaný azbukou, pak i latinkou).

10. Studie z ukrajinské onomastiky

Studiji z onomastyky ta etymolohiji 2011–2012, Kyjiv 2012

Toto číslo je věnováno ukrajinské lingvistce I. M. Železnákové a je rozděleno na tři oddíly: onomastika, etymologie a recenze. V prvním oddílu je čtyřiaadvacet studií. **V. L. Vasiljev** (Novgorod) se v první z nich vrací ke staroruskému toponymu *Вольный/Вельнь* (s. 5–17). **L. P. Vasiljevová** (Lvov) se zabývá transkripcí jinojazyčných vlast-

ních jmen a jejich odvozeninami v chorvatštině (na základě srovnání s jinými slovanskými jazyky) (s. 18–33). **W. Wenzel** (Lipsko) píše o zásadách vzniku a koncepcce slovanského toponymického atlasu – ty jsou zde představeny na příkladu lužické srbštiny (s. 34–50). **S. O. Verbyč** (Kyjev) probírá z etymologického hlediska několik anoikonym z Podolí (Ukrajina) (s. 51–60). **O. K. Danyljuk** (Luck) se věnuje zeměpisným termínům na Volyni, které označují nížiny (s. 61–69). **J. Hladký** (Trnava) přináší malý příspěvek k rekonstrukci praslovanského hydronymického fondu (s. 70–78) a **A. Závodný** (Trnava) několik poznámek k výkladům některých hydronym z povodí slovenských přítoků Moravy (s. 79–91). **O. P. Karpenko** (Kyjev) informuje o některých fonetických změnách u hydronym a oikonym v Žitomirské oblasti (s. 92–99). **R. M. Kozlovová** (Homel) zkoumá antické vlastní jméno *Dindarii* v etnolingvistické interpretaci (s. 100–117). **L. O. Kravčenko** (Kyjev) se zabývá matronymy v moderních ukrajinských dialektech (s. 118–130) a **Z. O. Kupčynská** (Lvov) onymy na *-u4-i* a *-an-u* (postupuje od etnonym k mikrotoponymům) (s. 131–140). Tématem příspěvku **T. B. Lukinové** (Kyjev) je zastoupení onomastiky v Etymologickém slovníku ukrajinského jazyka (s. 141–158). Podobně i **V. V. Lučyk** (Kyjev) přináší studii o Krátkém etymologickém slovníku toponym Ukrajiny (s. 159–169). **I. Mytniková** (Varšava) se věnuje osobním jménům žen z měšťanského a rolnického stavu ve Volyni v 16.–18. století (s. 170–179). **R. I. Ostaš** a **L. R. Ostašová** (Lvov) představují ukrajinská osobní jména 17. století jako objekt lexikografie (především Овдей – Олє/с/ко) (s. 180–193). **S. M. Pachomovová** (Užhorod) se rozepisuje o nejstarších jménech slovanských žen (s. 194–200). **N. M. Petricová** (Užhorod) probírá identifikační možnosti jednolexémových antroponym v českých písemných památkách do doby husitské (s. 201–212). **A. Ragauskaitė** (Vilnius) referuje o litevsko-polských jazykových kontaktech obyvatel města Kėdainiai (Litva) v 17.–18. století (s. 213–221). **O. M.** a **O. M. Skljarenkovi** (Oděsa) zkoumají vztah mezi hydronymy a oronymy (jde o 2. část srovnávací-typologické studie). II (s. 222–231). **I. D. Skoruk** (Luck) píše o Slovníku příjmení města Luck (konkrétně o zásadách tvorby hesel) (s. 232–240) a **V. P. ŠuPhač** (Kyjev) o jménu *Mo4ta* a s ním souvisejících antroponymech (s. 241–245). Tématem stati **J. Jurkenase** (Vilnius) je vlastní jméno jakožto znak jazyka a fenomén historie lidstva (s. 246–256). **V. O. Jacij** (Kyjev) představuje několik příspěvků pro historicko-etymologický slovník oikonym Lvovské oblasti (s. 257–265). A na závěr se **L. V. Jaščuk** (Žitomir) zabývá fonetickými rysy antroponym v Žitomirské oblasti v 16.–17. století (s. 266–276). Jak je vidět, je toto číslo velmi bohaté na zajímavé onomastické příspěvky.

11. Ukrajinský onomastický časopis

Zapysky z onomastyky 14; 15 – Opera in onomastica, Fascicullum XIV, 2011; XV, 2012.

Čtrnácté číslo ukrajinského časopisu je věnováno památce doktora filologie, profesora J. A. Karpenka, vynikajícího ukrajinského onomastika a slavisty (1929–2009). O něm také na úvod v krátkém medailónu píše **G. F. Kovaljov** (Voroněž) (s. 5–6). Poté **N. M. Berberová** (Oděsa) na motivu dvou Marií rozebírá problém onomastického srovnávání (na základě materiálu z próz ukrajinské autorky Marii Matiosové) (s. 7–17). **E. V. Bojevo** (Oděsa) se ve své onomastické studii zabývá „Slunečním strojem“, utopickým románem ukrajinského spisovatele V. K. Vynnyčenko (s. 18–29). **O. P. Hohulenková** (Oděsa) probírá odrazy ukrajinského antroponymického systému ve jménech postav v díle spisovatele Panase Myrného (s. 30–40). **L. M. Huková** (Oděsa) a **L. F. Fominová** (Oděsa) se věnují nominativnímu paradigmatu konceptu *Petrohrad* v rozpravách A. S. Puškina (s. 41–51). **K. D. Dolbinová** (Oděsa) krátce rozebírá tzv. onomagenické třídy zvířat (s. 52–56). Tématem stati **T. I. Dombrovanová** (Oděsa) je sémantika moderních anglických osobních jmen keltského původu (s. 57–70). **V. M. Kalinkin** (Doněck) se zabývá onomastickými pracemi J. A. Karpenka z let 1961–1981 (s. 71–79). **T. L. Karavajevová** (Oděsa) píše o strukturálně-sémantických typech eponym (s. 80–89). **O. J. Karpenková** (Oděsa) se věnuje etapám procesu deonymizace (s. 90–96). **G. F. Kovaljov** (Voroněž) zkoumá autobiografické vlivy na onymii děl N. V. Gogola (s. 97–111). **L. G. Kovaljovová** (Voroněž) ukazuje tendence ve výběru vlastních jmen v literárním díle (na základě materiálu z románu H. Troyata *Les Eygletière*) (s. 112–118). **T. I. Krupeňová** (Oděsa) zkoumá specifika antroponym v tvorbě ukrajinské spisovatelky Oksany Zabužkové (s. 119–125). **V. V. Lučyk** (Kyjev) probírá současné (aktuální) trendy v ukrajinské onomastice (s. 126–130). **G. I. Meľnykova** (Oděsa) se věnuje toponymu Ukrajina v poezii J. Malaňuka z autorova amerického období (s. 131–138). **V. J. Neklesová** (Oděsa) se zabývá realizací tzv. virtuálního popisu v chrononymii (na základě materiálu z románu Konec Věčnosti I. Asimova) (s. 139–149). Tématem studie **O. F. Nemirovské** (Oděsa) je vztah toponymického paradigmatu a uměleckého prostoru (na základě historického románu O. Nazaruka Roksoljana) (s. 150–160). **A. P. Romančenková** (Oděsa) podrobně studuje onymický prostor literárních příběhů V. Nestajka (s. 161–170). **O. O. Selivanová** (Čerkasy) přináší zprávu o ergonymii ukrajinského města Čerkasy (z kognitivního aspektu) (s. 171–179). **O. M. Skljarenková** (Oděsa) zkoumá výraz „kůň“ v onomastické sféře (s. 180–194). **H. V. Tkačenková** (Oděsa) informuje o asociativním slovníku anglických chrématonym (*Associative thesaurus of English proper chre-matonymic lexics*) (s. 195–215). A na závěr **V. O. Jacyj** (Kyjev) píše o původu ukrajinského příjmení *Klepalo* (s. 216–218). Poté ještě následuje stručný přehled informací o autorech příspěvků (s. 219–220).

Následující číslo ukrajinského onomastického časopisu je věnováno 80. výročí narození profesora E. S. Otina. Jeho medailon na úvod přináší **V. M. Kalinkin** (Doněck) (s. 5–14). **E. V. Bojeva** (Oděsa) a **V. S. Ursulová** (Oděsa) poté charakterizují antroponyma a jejich specifika v komedii R. B. Sheridana *Škola pomluv* (s. 15–21). Následně **J. M. Deremenda** (Tarnopol) rozebírá ukrajinská ergonyma z Tarnopolské oblasti, jejichž základy jsou názvy rostlin a zvířat (s. 22–30). **M. L. Družynecová** (Oděsa) a **V. I. Ščerbynová** (Tiraspol) se zabývají dynamikou nejčastějších rodných jmen v Tiraspolu (s. 31–39). **L. P. Zelenková** (Oděsa) píše o úloze vlastních jmen v konceptu literárního díla (na příkladě románu ukrajinského spisovatele Ivana Bahrjaného *Lovci tygrů*) (s. 40–51). **J. V. Ivaněnková** (Užhorod) se zabývá specifickými znaky tzv. topoetonym v románu C. S. Lewise *Poslední bitva* (z cyklu *Letopisy Narnie*) (s. 52–58). **V. V. Katerňuková** (Kyjev) srovnává morfologické prostředky při tvoření přezdívky v angličtině, němčině a ukrajinštině (s. 59–67). **T. I. Krupeňovová** (Oděsa) se věnuje antroponymům v díle ukrajinské spisovatelky Lesji Ukrajinčky z konce 19. století (s. 68–76). **L. A. Lisovová** (Luck) ze sémanticko-strukturního pohledu probírá volyňská deoikonymická příjmení se základem z oikonym (s. 77–85). **O. A. Lyčačovová** (Oděsa) se rozepisuje o symbolice obecných jmen v knize ukrajinského prozaika H. Ťuťunnyka *Zavjaz* (s. 86–90). **E. P. Matuzkovová** (Oděsa) se zabývá aktuálním výzkumem identit v současných humanitních vědách (s. 91–98). Příspěvek **S. V. Nasakinové** (Oděsa) se týká onomastických zvláštností reklamních textů (s. 99–107). **V. J. Neklesovová** (Oděsa) ve své stati rozebírá hlavní složky druhého okruhu individuální chrononymické konstrukce (s. 108–116). **O. F. Nemirovská** (Oděsa) píše o epigrafu jako součásti titulu (na základě próz ukrajinské spisovatelky O. Kobyljanské) (s. 117–124) a **E. I. Postnikovová** (Oděsa) o zvláštnostech fungování antroponym a toponym v runových nápisech (s. 125–131). **A. P. Romančenková** (Oděsa) se věnuje tzv. mýtonymům v pohádkách V. Nestajka (s. 132–139). **V. V. Serebrjakovová** (Oděsa) popisuje zvláštnosti fungování poetonym ve funkci pojmenování hlavní postavy v románu S. Meyerové *Stmívání* (s. 140–146). **H. V. Tkačenková** (Oděsa) se zabývá výskytem chrématonym v posvátném textu (s. 147–153). A na závěr **M. J. Čudaková** (Oděsa) píše o onymickém prostoru ukrajinských zaklínadel (s. 154–163). Poté ještě následují dvě recenze a soupis autorů statí.